

Onderwerp **Opbouw leefbaarheidvisie 2024-2035**

Dossiernummer	K60270	Wettelijke/bestuurlijke uiterste	
Documentnummer	2024-044812	beslisdatum Provinciale Staten	05-06-2024
Datum GS	23-04-2024		
Behandelaar	A.l.van.Wingerden	Opgelegde geheimhouding op	n.v.t.
Telefoonnummer	06-52761526		

Aanleiding

Op 20 maart 2024 heeft u de [startnotitie Leefbaarheidvisie 2024-2035](#) vastgesteld. Zoals afgesproken is daarna op 17 april 2024 een werksessie georganiseerd om de inhoudelijke uitwerking van de leefbaarheidvisie met u te verkennen.

Tijdens de werksessie met uw Staten op 17 april 2024 zijn de volgende twee varianten met u besproken (zie powerpoint in bijlage I) en zijn voor- en nadelen van beide varianten verkend:

1. Een uitwerking via een definitie van leefbaarheid;
2. Een uitwerking via de Brede Welvaartsmonitor.

Beslispunten

1. In te stemmen met een uitwerking van de leefbaarheidvisie aan de hand van een definitie van leefbaarheid;
2. In te stemmen met de volgende definitie voor leefbaarheid: zoals eerder in dit stuk gedefinieerd. Ons doel met leefbaarheid is goed wonen, werken en leven in onze provincie. Leefbaarheid gaat over goede en bereikbare voorzieningen, een veilige en groene woon- en leefomgeving, en een gezonde vitale Groningse bevolking. Voor onze inwoners vinden wij het daarom noodzakelijk om te blijven investeren in de vitaliteit en leefbaarheid van wijken, dorpen en steden

Argumenten

1.1 Een visie voor 10 jaar maken is goed mogelijk omdat de thema's gelijk blijven

De concrete activiteiten om de doelen te realiseren worden uitgewerkt in een meerjarig uitvoeringsprogramma leefbaarheid. Uitvoeringsprogramma's beslaan een termijn van 3 of 4 jaren. Daarna worden ze geëvalueerd, waarna deze voor zover nodig bijgesteld kunnen worden in een nieuw uitvoeringsprogramma.

1.2. Vrijheid om zelf een definitie van 'leefbaarheid' op te stellen

Lokale en eigen provinciale invulling is mogelijk. Het biedt ruimte voor maatwerk en sturing. Deze variant zorgt ook voor focus en biedt de ruimte voor het oplossen van de grootste problemen. Minder dingen doen maar die wel goed doen i.p.v. alles een beetje net niet.

1.3 Door te werken met Brede Welvaartsindicatoren vormt Brede Welvaart het kompas voor de te volgen koers

Dit komt overeen met wat wij aan u beloofd hebben in de startnotitie: de leefbaarheidsvisie zal Brede Welvaart gebruiken als kompas voor de te volgen koers.

2.1. Deze definitie is eind 2019 opgesteld na uitgebreide input van vele externe stakeholders

De definitie is daarna bekrachtigd door Provinciale Staten in de [kadernota leefbaarheid](#) (18 december 2019) en het [uitvoeringsprogramma leefbaarheid 2020-2023](#) (10 maart 2020). De definitie omvat in de breedste zin van het woord thema's en indicatoren die leefbaarheid definiëren en omschrijven. Vanwege de input van de externe stakeholders sluit de definitie goed aan bij de uitvoeringspraktijk, wat het opstellen van een programma vergemakkelijkt.

Kanttekeningen

1.1 Aspect 'werk' heeft overlap met economische visie.

Er is overlap op het thema werk met de economische visie. De werk indicatoren vanuit Brede Welvaart zijn: tevredenheid met werk; tevredenheid met reistijd woon-werkverkeer; arbeidsparticipatie; werkloosheid; werkgelegenheid sectoren; vacaturegraad.

Overlap vanuit de leefbaarheidsvisie valt te ondervangen door op dit onderdeel consequent naar de economische visie te verwijzen.

2.1. Er is niet één definitie van leefbaarheid.

Het zou kunnen zijn dat een nieuw College van Gedeputeerde Staten en nieuwe Provinciale Staten een andere definitie van leefbaarheid meer toepasselijk vinden. Dit zou dan kunnen vragen om een herziening van de Leefbaarheidsvisie.

Nadere toelichting op de twee varianten

Via een definitie van leefbaarheid

Deze variant voorziet in de opbouw van de Leefbaarheidsvisie aan de hand van een provinciale definitie van leefbaarheid. Bijvoorbeeld de definitie zoals vastgesteld in het [uitvoeringsprogramma leefbaarheid 2020-2023](#): "Ons doel met leefbaarheid is goed wonen, werken en leven in onze provincie.

Leefbaarheid gaat over goede en bereikbare voorzieningen, een veilige en groene woon- en leefomgeving, en een gezonde vitale Groningse bevolking. Voor onze inwoners vinden wij het daarom noodzakelijk om te blijven investeren in de vitaliteit en leefbaarheid van wijken, dorpen en steden".

Aan de hand van de Brede Welvaartsindicatoren die met deze thema's samenhangen kunnen de stand van zaken en de trends t.a.v. een thema geduid worden. De Brede Welvaartsindicatoren worden op zowel landelijk, provinciaal als gemeentelijk niveau gemeten waardoor het goed mogelijk is vergelijkingen te maken, en te kijken waar in Groningen extra inzet gewenst is. Daarna kan het gewenste doel in 2035 geformuleerd worden. Hoe u dat doel denkt te bereiken werkt u uit in een uitvoeringsprogramma. Bijvoorbeeld: de indicator gezondheid (sport en bewegen), de beweegrichtlijn. Personen vanaf 18 jaar dienen minstens 150 minuten per week matig intensieve inspanning uit te oefenen. Uit de cijfers blijkt: alleen inwoners van de gemeente Groningen scoren boven het landelijk gemiddelde. Het doel zou dan kunnen zijn: in 2035 scoren inwoners van al onze gemeenten boven het landelijk gemiddelde m.b.t. de beweegnorm.

Voordelen van deze variant zijn:

- Vrijheid om als GS en PS zelf een definitie van 'leefbaarheid' op te stellen (er bestaat niet één onomstotelijke definitie);
- Een visie voor 10 jaar maken is goed mogelijk omdat de thema's gelijk blijven;
- Er wordt grotendeels dezelfde onderliggende data als bij de monitor Brede Welvaart gebruikt.

Nadelen van deze variant zijn:

- Het aspect 'werk' heeft veel overlap met de economische visie; er is niet één definitie van leefbaarheid;
- Er is niet één definitie van leefbaarheid.

Via de Brede Welvaartsmonitor

Deze variant voorziet in de opbouw van de leefbaarheidsvisie d.m.v. het gebruiken van de Monitor brede welvaart Groningen.

Deze monitor volgt jaarlijks een set indicatoren op 8 thema's. De monitor maakt duidelijk hoe de brede welvaart in Groningen zich ontwikkelt en voor welke opgaven de regio staat. Elke 2 jaar publiceert Sociaal Planbureau Groningen de monitor in boekvorm.

Uit de [monitor van 2023](#) kwamen de volgende zes opgaven naar voren:

1. De brede welvaart van jongvolwassenen is laag,
2. Dubbele vergrijzing is een grote uitdaging voor behoud van goede zorg,
3. Iedereen mee in de energietransitie,
4. Wonen onder hoge druk,
5. Oog voor armoede en kansenongelijkheid,
6. Sterke binding met regio, maar somber over toekomst.

Voordelen van deze variant zijn:

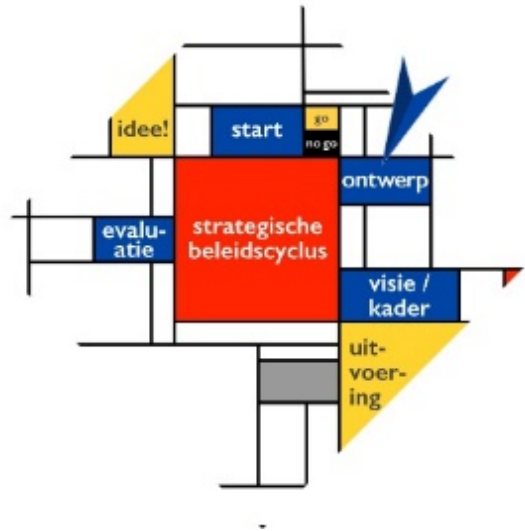
- De monitor is integraal en domein overstijgend;
- De monitor schetst elke 2 jaar de opgaven voor de regio;
- De monitor volgt een landelijke methodiek.

Nadelen van deze variant zijn:

- Er is minder keuzevrijheid voor Provinciale Staten, de opgaven worden bepaald door de monitor, en niet altijd specifiek op het leefbaarheidsdomein, maar in de ruime zin van brede welvaart.
- De kans bestaat dat herijking om de 2 jaar nodig is als de opgaven per 2 jaar veranderen.

Rol PS

Dit Statenvoorstel heeft betrekking op de ontwerpfase van het beleidsproces, via dit Statenvoorstel bepaalt u de route voor de inhoudelijke uitwerking van de Leefbaarheidsvisie 2024-2035. Zoals aangegeven in de [startnotitie](#) start na vaststelling van de route voor uitwerking het proces met externe stakeholders en het schrijven van de visie. Planning is om in september 2024 de eerste versie van de Leefbaarheidsvisie in de statencommissie te bespreken. Als alles volgens planning verloopt wordt de Leefbaarheidsvisie op 18 december 2024 door uw Staten vastgesteld.

Participatie

Het [participatieplan](#) is al door uw Staten vastgesteld op 20 maart 2024.

Advies

Wij stellen u voor het in ontwerp bij dit statenvoorstel opgenomen besluit vast te stellen.

Groningen, 23-4-2024

Hoogachtend

Gedeputeerde Staten van Groningen:

René Paas, voorzitter

Johan Koopmans, loco-secretaris

Bijlagen

Nr.	Titel	Documentnr.
1	Ontwerpbesluit opbouw Leefbaarheidsvisie 2024-2035	2024-049067
2	Presentatie Provinciale Staten 17-4-2024	2024-053050